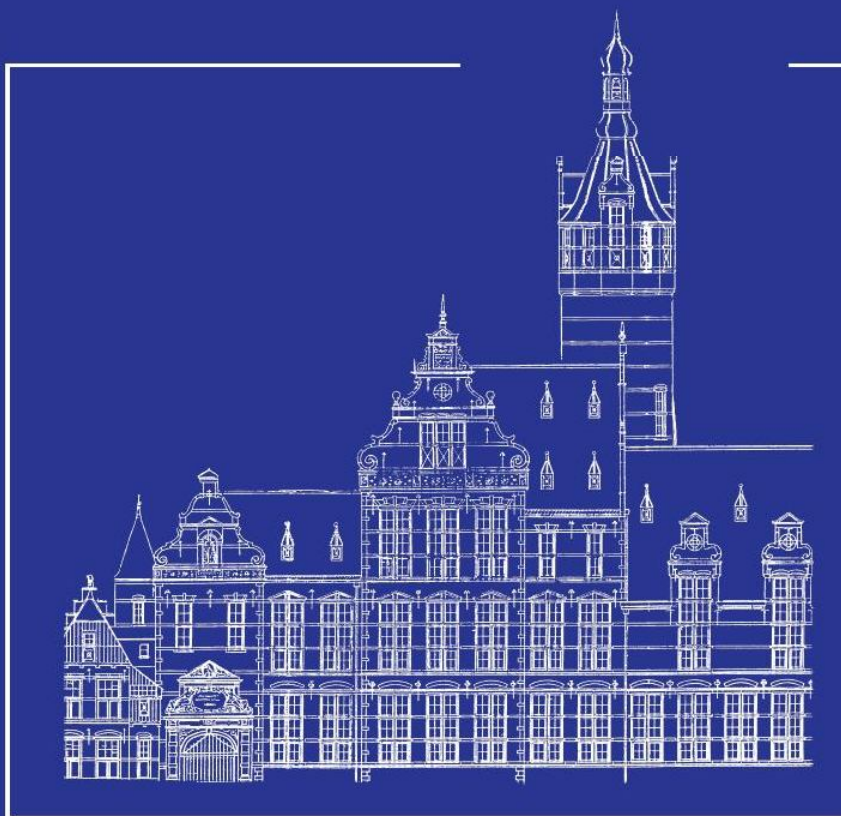

Socialiter

Vrienden van het Gymnasium Haganum

Nummer 21
zomer 2009

*De Socialiter-lezingen werden mede mogelijk
gemaakt door*

G VRIENDEN VAN HET **GYMNASIUM**

breng een bezoek aan onze website
<http://www.gymnasiumnu.nl/>

INHOUD

Van de praeses (<i>Marc Dubois</i>)	3
Van de rector (<i>Goof Kloeg</i>)	6
Haganum Actueel	
Duco Burgers (klas 5) wint vertaalwedstrijd Duits	12
Tamara van der Kraats (klas 4) nieuwe locoburgemeester Madurodam	18
Cansat-team Gymnasium Haganum (klas 5) derde in finale Technische Universiteit Delft	24
Haganum Historie	
Het schoolorkest onder leiding van Brans (<i>Wiecher Zwanenburg</i>)	7
Ingezonden brief (<i>Jan van Zuilen</i>)	11
Oproep redactie	12
Tegeltjes uit Makkum en zeefdruk van de school (<i>Quinten de Wijn, Ouderraad Gymnasium Haganum</i>)	17
Ons schoolgebouw dankzij maecenas A.E.H. Goekoop (<i>Han Scherft</i>)	27
Socialiter Activiteiten	
Foto-impressie lezingen	19
Socialiter in het buitenland	22
Socialiter Diversen	
Colofon	2
Mortui	22
Oproep Haags Gemeentearchief (<i>Aviva Boissevain</i>)	23

Preekbeurten Martin Roos	28
Reactie op zoekplaatje nr. 20 (<i>Monique van Raamsdonk</i>)	29
Reactie op zoekplaatje nr. 19 (<i>Jan van Zuilen</i>)	30
Nieuw zoekplaatje	32
Financieel overzicht 2008	33

COLOFON

Bestuur

Marc Dubois (e.e. 1963)
praeses ad interim

Etta Meuter (e.e. 1995)
ab actis

Ruben Overmeer (e.e. 1982)
quaestor

Aviva Boissevain (e.e. 1991)
redactie

Goof Kloeg
rector Gymnasium Haganum

Redactie

Aviva Boissevain (e.e. 1991)
hoofdredacteur

Geert Janssen (e.e. 2002)
eindredacteur

René Keijser
opmaak

Redactieadres

Aviva Boissevain
Oosterpark 6
1091 AC Amsterdam
☎ 020-622 65 94
boissevain@socialiter.nl

Medewerkers

Alexander Münninghoff (e.e. 1963)

Ernst Sittig (e.e. 1968)

Drukker

Drukkerij Gianotten B.V.

Ledenadministratie

Erik Bierman
Louis Bouwmeesterstraat 99
2284 XP Rijswijk
☎ 070-396 42 53
erik-bierman@orange.nl

Website

www.socialiter.nl

Webmaster

Etta Meuter
webmaster@socialiter.nl

Lidmaatschap

via de website of bij de
ledenadministratie

Financiën

Postbankrekening nr 6892167
t.n.v. Vereniging Socialiter
Den Haag

IBAN: NL81PSTB0006892167

BIC: PSTBNL21

Minimumcontributie

€ 15,- per jaar

Lid voor het leven

€ 150,-

Mailings

automatisch, tenzij niet gewenst

Advertenties

Aviva Boissevain
☎ 020-622 65 94
boissevain@socialiter.nl

VOORWOORD
door Marc Dubois

Afscheid
Erik Bierman

Vorig jaar heeft Erik Bierman te kennen gegeven dat hij bij het bereiken van zijn 75ste verjaardag zijn functie als *praeses* van Socialiter wilde neerleggen. Dat verzoek werd uiteraard ingewilligd, maar wel in het besef dat een trouwe en attente bestuurder ons gezelschap ging verlaten, terwijl er nog geen opvolger gevonden was. Als oud-leerling en oud-rector is hij een wandelend archief van de gebeurtenissen die zich de afgelopen 60 jaar op en rond het Haganum hebben afgespeeld

Zijn betrokkenheid bij de Vereniging Socialiter was sinds haar heroprichting in 1994 buitengewoon en is dat nog steeds. Zonder anderen tekort te willen doen, mag Erik Bierman gerust de drijvende kracht genoemd worden achter dit “krantje”, zoals hij dit blad noemde. Het Socialiter-bestuur prijst zich gelukkig nog beroep op hem te mogen doen. Gezien zijn ruime kennis van (namen van) oud-leerlingen bewijst hij ons een grote dienst met het blijven bijhouden van de ledenadministratie. Hij blijft dus het meldpunt voor adreswijzigingen en andere wijzigingen in lidmaatschap. In afwachting van een besluit van een aspirant-voorzitter neemt ondergetekende de functie van *praeses* waar.

Afscheid
Barbara van IJzeren

Met een grootvader als oud-rector en later president-curator van het Gymnasium Haganum en een vader en een oom als oud-leerlingen draag je een verleden met je mee. Heel begrijpelijk dat Barbara ook iets wilde doen voor onze vereniging. Als *ab actis* heeft zij zich jarenlang verdienstelijk gemaakt en dankzij haar familiearchief heeft zij in elk nummer van Socialiter voor een zoekplaatje gezorgd.

Haar werkzaamheden verleggen zich nu o.a. naar het schrijven van boeken (thrillers).

Sinds enige tijd heeft Etta Meuter (e.e. 1995) de secretariaatsaken op zich genomen. Zij was al en is nog steeds actief als webmaster.

Afscheid Albert Huizinga

Tot en met Socialiter nr. 20 heeft Albert voor het verzamelen van de kopij en voor het contact met de opmaker/drukker gezorgd. Dat de nummers op tijd bij u in de bus vielen, was aan hem te danken. Hij vormt het levende bewijs dat het in deze tijd nog mogelijk is een blad te laten verschijnen zonder gebruik te maken van e-mail en internet.

Zijn taken worden overgenomen door een nieuwe redactie die voortaan gescheiden van het Socialiterbestuur zal opereren. Als *trait-d'union* treedt Aviva Boissevain (e.e. 1991) op: zij is als hoofdredacteur tevens bestuurslid. Daarnaast heeft oud-leerling Geert Jansen (e.e. 2002) zich aangeboden als eindredacteur. Nieuwe redactieleden zijn welkom!

Inleveren kopij

Kopij voor Socialiter vanaf heden graag versturen aan:

A.H. Boissevain

Oosterpark 6-d

1091 AC Amsterdam

telefoon: 020-6226594

e-mail: boissevain@socialiter.nl.

De deadline voor het volgende nummer is vastgesteld op: 1 november 2009.

Socialiter-lezingen

In het afgelopen halfjaar is een nieuwe activiteit tot ontwikkeling gekomen of beter gezegd meteen een doorslaggevend succes gebleken: de Socialiter-lezingen. Geïnitieerd en georganiseerd door bestuurslid Aviva Boissevain werden in de periode van februari tot en met juni maandelijks lezingen gehouden in de aula van het Haganum. Een impressie met foto's treft u elders in dit nummer. De grote opkomst, de kwaliteit van de lezingen, de muzikale omlijsting door leerlingen van de school en de borrel na afloop maakten van deze bijeenkomsten een zeer gewaardeerde kleine reünie. Een vervolg in het voorjaar van 2010 zal er zeker komen. Voor informatie, suggesties of aanmeldingen voor de mailinglist kunt u terecht bij: lezingen@socialiter.nl. De invulling voor het programma van 2010 treft u aan in het winternummer van Socialiter (december 2009, nr. 22). Nadere gegevens zijn ook te vinden op onze website: www.socialiter.nl.

Abonnees

Dankzij een abonneewervingsactie in de maand januari van dit jaar door oud-rector en

oud-praeses Erik Bierman is het aantal abonnees van ons blad gestegen tot 745, waarmee ons voortbestaan voor enige tijd is verzekerd.

Abonnees die de contributie voor 2009 (à € 15,-) niet voldoen, ontvangen in 2010 een acceptgiro voor het dubbele bedrag (voor de jaren 2009 en 2010). Als men geen abonnee meer wenst te zijn en dit blad niet meer wil ontvangen, wordt het op prijs gesteld wanneer u de leden-administrateur daarover bericht.

Eindexamenjaar 2006

Oud-leerlingen die eindexamen deden aan het Haganum krijgen ons blad gedurende drie jaar na hun eindexamen gratis toegestuurd. Voor leerlingen die in 2006 examen deden betekent dit dat zij thans het laatste gratis exemplaar in de bus krijgen.

Inhoud van dit nummer

Naast enkele belangrijke Actualiteiten over de school treft u in dit nummer onder andere een aantal bijzondere herinneringen door oud-leerling Wiecher Zwanenburg (e.e. 1952) over het schoolorkest onder leiding van de dirigent die het orkest destijds als eerste heeft opgericht en groot gemaakt: de heer A.B.M. Brans, leraar Nederlands en Muziekrecensent bij Het Vaderland. Oud-leerling Han

Scherfft (e.e. 1948) toont ons een bijzondere prent van de villa die tot midden jaren '50 naast de school heeft gestaan. Eigenaar van deze villa was maecenas mr. A.E.H. Goekoop, die niet alleen de bouwgrond voor onze school schonk, maar ook de muntencollectie en de beeldenverzameling. Een foto-impressie van de Socialiter-lezingen kan u hopelijk stimuleren om in het voorjaar van 2010 weer te komen luisteren. Hiernaast wil onze Vereniging zich ook graag profileren voor oud-leerlingen die te ver weg wonen van de school om deze met regelmaat te kunnen bezoeken: wij willen graag een nieuwe rubriek 'oud-leerlingen in het buitenland' opzetten. Ook wordt nogmaals uw aandacht gevraagd voor de website van het Haags Gemeentearchief: www.haagsescholen.nl, met een oproep tot verbeteringen en aanvullingen. Op de website van het Gemeentearchief zijn de klassenfoto's van onze school nog lang niet compleet aanwezig. Als voorbeeld van deze website drukken wij in dit nummer een zoekplaatje af van vermoedelijk een eerste klas uit 1957. Ook de rubriek Mortui ontbreekt in dit nummer helaas niet. Tenslotte legt penningmeester Ruben Overmeer een financiële verantwoording af over het jaar 2008.

VAN DE RECTOR

door Goof Kloeg

Op 3 juli hebben we aan 96 van de 106 examenkandidaten een diploma uitgereikt. Voor de inmiddels bekende “Schaal van Verdienste” werden Annelot Mudde, Annejet Ogilvie, Niels Brouwer, Yara al Salman, Faiz Joemmanbaks, Rick Caljouw, Naomi ter Haar en Mara Liza de Bakker genomineerd, die allen om uiteenlopende redenen onze extra waardering verdienen. De schaal werd toegekend aan Annelot Mudde, die slaagde met het profiel Natuur en Gezondheid, twee klassieke talen, een 8 voor maatschappijleer, negen 9’s en vijf tien.

Op de dag van de diploma-uitreiking reikte de Duitse ambassadeur, de heer dr. Läufer, in de aula aan 30 leerlingen uit de vierde klas en twee leerlingen uit de zesde de Goethe-certificaten uit. Onze school nam al deel aan de DELF-examens, examens Frans volgens het ERK (Europees Referentiekader). Dit jaar heeft de sectie Duits onder leiding van de heer Den Hollander met 32 leerlingen deelgenomen aan de Duitse examens van het ERK. Het enthousiasme van de leerlingen voor deze vakken neemt daardoor zienderogen toe. Onlangs won Duco Burgers, leerling van klas V, een vertaalwedstrijd die werd uitgeschreven door de Deutsche Schule. Intussen hebben ook leerlingen deelgenomen aan Cambridge-examens voor het vak Engels. De Nederlander spreekt zijn talen misschien niet meer, de Haganummer wel.

Op het gebied van de natuurwetenschappen laten we ons ook niet onbetuigd. Mevrouw Buil heeft voor onze school de Universum-status weten te bemachtigen. Het Universumprogramma is een gevolg van de Lissabondoelstellingen. Het beoogt leerlingen te stimuleren voor een bètastudie te kiezen. De Universum-status levert de school € 75.000 gespreid over drie jaar om daarmee activiteiten te ondernemen die het onderwijs in de natuurwetenschappen op een hoger plan brengen.

Op de foto met diploma en ambassadeur Läufer.

HET BEGIN VAN HET SCHOOLORKEST DOOR BRANS

door Wiecher Zwanenburg (e.e. 1952)

Het stuk van Joe Raphael in de Socialiter nr. 20 van vorig najaar brengt mij ertoe om op te schrijven wat ik me kan herinneren van het schoolorkest dat Brans in elkaar had gezet. Ik heb daarvan alleen de eerste paar jaren meegemaakt, tot zomer 1952, en hetzelfde geldt voor mijn klasgenote Adalei Zimmerman, in die tijd Leily genoemd, die nog een paar herinneringen aan de mijne heeft willen toevoegen. Wellicht inspireert het anderen om te vertellen wat zij op basis van een langere of latere ervaring weten. Uit het stuk van Joe Raphael maak ik op dat

Brans in de tweede helft van de jaren '60 met pensioen moet zijn gegaan en dat er toen een einde is gekomen aan het bestaan van het orkest dat door Raphaël in de jaren '70 nieuw leven werd ingeblazen.

Bescheiden begin

Joe Raphael schrijft over het onder zijn leiding in 1971 herrezen ensemble: *'Het unieke van ons orkest is altijd geweest dat ook de violist-die-de-mollen-nog-niet-gehad-heeft meedeed en een muzikale topervaring had'*. Daarbij zette hij zich er voor in dat het orkest, anders dan in Brans' dagen, uitsluitend orkestleden uit Haganumkringen omvatte. Ook al heeft Brans dat uiteindelijk anders gedaan, het begin was begrijpelijkerwijs ook een pure Haganum-aangelegenheid, en in ieder geval ging het – voorzover ik weet – ook eerder om de ervaring van de muzikant van

welk niveau dan ook dan om een illusoire topprestatie.

Dat geldt zeker voor het aller-eerste begin, zeer nederig, maar voor mij en de anderen die erbij waren een ervaring van belang. Ik denk dat het na de zomer van 1949 is geweest, in één van de houten lokalen die tegen de lange vleugel van de school aan waren gezet. Het was op een zaterdagmorgen na de lessen – die toen kennelijk nog op zaterdag gegeven werden – en het ensemble bestond uit vier violen en een cello. Daarmee speelden we – de altpartij bleef oningevuld – de

variaties uit het *Kaiserquartett* van Haydn.

Achteraf bekeken denk ik dat die ervaring mij mijn leven lang heeft gediend bij het inzicht dat dingen van belang ergens uit een kleine kiem moeten ontspruiten. Daarbij hoort een andere ervaring met Brans, die naar ik denk met zijn Brabantse achtergrond samenhang: hij was altijd vervuld van honderd plannen, waarvan er misschien tien gerealiseerd werden, hetgeen voor mij als noorderling heel vreemd was. Maar gaandeweg ben ik gaan inzien dat dat betekende dat er heel veel tot stand kwam.

Concerten

Van de concerten herinner ik me vooral het openingsconcert in de aula van de school. De grote trekpleister was eigenlijk de oud-leerling burgemeester De Ranitz van Utrecht, een goede amateur-pianist die vóór de pauze Scarlatti speelde en de *Sturmsonate* van Beethoven, en na de pauze Debussy of Ravel. Daaromheen speelde het orkest de ouverture Titus, de Militaire symfonie van Haydn – minus de te moeilijke finale – en *Danse profane et danse sacrée* van Debussy. Adalei herinnert zich dat Brans, als eerste inbreng van buiten, zijn schoonzoon had ingeschakeld om in Haydn hobo te spelen. In

de dansen van Debussy speelde zij de harpsolo op de piano. Over de aanhoorbaarheid van het orkest zullen we niet praten, maar het concert moet hoe dan ook een topprestatie van Brans zijn geweest, een beperkt aantal maanden na het nederige begin daar in de houten lokalen.

Tot de optredens buiten de school uit die eerste jaren hoort een concert in Diligentia waar verschillende jeugdensemblen uit Den Haag speelden. Mij is voornamelijk bijgebleven dat ik het heel storend vond dat – om welke reden dan ook – de piano waarop Adalei en Guusje Heyligers moeten hebben gespeeld vóór ons op het podium stond. In de beginfase van het orkest speelden die twee alles vierhandig mee als basis voor het onzekere ensemble.

Op een avond hebben we gespeeld in de kerk aan de Keizerstraat in Scheveningen, met de sopraan Ank Reinders als soliste, wellicht in een *Salve Regina* van Händel. In ieder geval speelden we toen de tweede orkestsuite van Bach met Dick van Dulst als gevierde fluitsolist. Ook zijn we een keer per bus naar Den Bosch geweest om op te treden in de Casino Schouwburg aan de Parade, waar we onder meer Debussy's *Petite Suite*

speelden en één of ander barok stuk waarin een continuo partij voorkwam die uit de hand liep. Op de weg erheen zijn we met de bus langs de Oude Gracht in Utrecht gegaan om het klavecimbel op te halen van Gérard Verlinden, muziekrecensent en telg van de bekende Bossche wijnhandelaar. Brans vertrouwde ons toe dat die woonde waar ooit Pyke Koch had gewoond, en ik vroeg me toen af welke beroemdheid dat dan wel geweest kon zijn.

In de periode die ik heb meegemaakt is er geen of nauwelijks een gezamenlijk optreden met het koor van Damsteegt geweest. Eigenlijk herinner ik me alleen een uitvoering samen met het koor in de aula met *Geschichten aus dem Wienerwald*. Het moet een ander optreden in de aula zijn geweest waar we het kerstconcert van Corelli speelden.

Repetities en kamp

Van de repetities staat me in het bijzonder een gelegenheid bij waarbij wij werkten aan de Kanariecantate van Telemann, die gezongen zou worden door Ank Reinders. Op de dag in kwestie verving mevrouw Borlefs haar bij de repetitie, en wij hadden een schoolkinderlijk plezier om te zien hoe de onbewuste beweging van haar op een stoel rustende been

– van de vrouw van Borlefs nog wel – haar nervositeit verried. Zo nu en dan werd een repetitie vastgelegd op band door de moeder van de jongens Smink.

Van de muziekkampen waarover Joe Raphael spreekt was in die eerste jaren nog geen sprake. Wel herinner ik me dat ik in mijn studententijd – dus een paar jaar na 1952 – een keer een dag mee ben wezen repeteren in een grote villa op de Amersfoortse berg, waarschijnlijk een soort conferentieoord. Bij die gelegenheid speelde ik Bachs concert voor twee violen samen met Heidy Duyfjes, die het op de uitvoering samen met haar nicht Liesbeth Nobel zou spelen. Zij beiden hebben later van de viool hun beroep gemaakt.

Andere namen van orkestleden dan de genoemde zijn in mijn herinnering die van Kees Fokking, Kees Koerts en Jaap Tours (viool), Piet Henseler (altviool), Els Mazure en Jaap Nobel (cello), Piet Schilham (fluit) en Werner Koerts (hobo), en niet te vergeten die van inspicient Max van Trommel. Naast de al genoemde stukken weet ik nog het rondeau uit de Abdelazer-muziek van Purcell – met het thema dat Britten in *A young person's guide into the orchestra* heeft gebruikt – en

Glucks Reigen seliger Geister, een ander succesnummer van Dick van Dulst.

Onderscheiding

In Joe Raphaels stuk is sprake van geslaagde samenwerkingsprojecten van Brans en Damsteegt, maar als gezegd herinner ik me er uit de eerste jaren maar één, en dat nog heel bescheiden. Naar mijn idee voelden wij ons als orkest verheven boven de amateurs van het koor, en daarbij kwam nog dat Brans, in tegenstelling tot Damsteegt, deel uitmaakte van dat selecte groepje leraren – waaronder Borlefs en Van Gelder – die zich in de pauzes terugtrokken in het café aan het Prins-Hendrikplein. Ik bedenk nu dat dat voor rector Vollebregt een lastig troepje moet zijn geweest om te beheren, en vooral – wat het verschil tussen koor en orkest betreft – dat een amateurkoor in het algemeen aanmerkelijk aangenamer is om aan te horen dan een amateurorkest.

Misschien moet men wel zeggen dat het nut van een amateurorkest er vooral in bestaat dat het de leden aangename en nuttige ervaringen verschaft. En dat heeft het Bransorkest volop gedaan. Naar mijn gevoel heb ik een hoofd vol herinneringen aan die voor mij zo belangrijke periode,

en des te verbaasder ben ik dan ook dat bij het schrijven blijkt dat er toch wel heel veel gaten in zitten. Kennelijk hebben de gebeurtenissen zich geconcentreerd in een beperkt aantal sterk sprekende beelden. Het laatste daarvan betreft de zondag waarop Brans een kerkelijke onderscheiding kreeg uitgereikt in de kerk aan de Elandstraat. Ik zie hem nog samen met zijn vrouw pontificaal geïnstalleerd op twee tabouretten recht voor het altaar, en ik herinner me in het bijzonder het door Ank Reinders gezongen *Agnus Dei* uit de *Krönungsmesse*. Ik kon toen nog niet weten dat dat de laatste keer was dat ik Brans heb mogen ontmoeten. Ik heb veel aan hem te danken, en dat zullen velen met mij kunnen zeggen.

*in de orkestbak
Koninklijke Schouwburg (1960)*

INGEZONDEN BRIEF
door Jan van Zuilen (e.e. 1952)

Geachte Redactie,

Ondanks het feit dat mijn muzikale aanleg weinig tot niets voorstelt heb ik met veel genoegen het stukje over het schoolorkest gelezen, dat tijdens mijn tijd op het Haganum in *statu nascendi* was onder de bezielende leiding van de heer Brans. Ik heb nooit geweten dat Brans als Jen kon worden aangesproken en Damsteegt als Kees. Dat Kees kan ik nog wel verklaren (B.C. is Boudewijn Cornelis) maar waar Jen zit in de initialen van Brans is me een raadsel (misschien van Arjen?). Ik heb beiden als leraar Nederlands gehad. Eerst Brans, als opvolger van dr. J. (Jan) Hulsker die in 1948 Hoofd Kunstzaken van de gemeente Den Haag werd en later Damsteegt (ook nog een of twee jaar geschiedenis van Brans en later van G.J. de Voogd). Inderdaad ondervond ook ik Brans en Damsteegt als volstrekte tegenpolen, beiden met hun prettige en ook minder prettige kanten.

Enige persoonlijke kenmerkende ervaringen:

Brans positief: hij zong me in de les wel eens toe op de wijs van de Italiaanse Symfonie van Mendelssohn als “Van Zuylen, Van Zuylen”, daarbij geïnspireerd door het feit dat mijn oranjegele haar hem aan de Italiaanse zon deed denken.

Brans negatief: bij een spreekbeurt van mij, die hij (waarschijnlijk terecht) niet boeiend vond, ging hij achterin de klas moppen zitten vertellen. Dat is niet stimulerend en zelfs vrij dodelijk voor het verdere verloop van het verhaal. Niet erg pedagogisch.

Damsteegt positief: als logopedist viel het hem op, dat bij mij het “baard in de keel”-proces niet goed verliep, want in de vijfde klas was mijn stem nog steeds veel te hoog. Hij heeft me toen naar een specialist verwezen en binnen een maand was de klus geklaard mede dankzij het feit dat Damsteegt me in de les aanmoedigde om met mijn “nieuwe stem” te praten.

Damsteegt negatief: in een van zijn befaamde dictees kwam het woord ‘cokes’ voor. Ik wist natuurlijk wel, dat dit de officiële spelling is, maar toevallig was in de les scheikunde van Van den Brandhof dit woord als ‘kooks’ op het bord geschreven en bij navraag zei hij nog dat het best zo mocht worden geschreven. Toen ik het nagekeken dictee terugkreeg was ‘kooks’ vet doorgehaald en zwaar fout gerekend. Mijn uitleg van de zaak

(ik vond dat de school als geheel gezien moest worden en niet als allemaal aparte vakken) veranderde niets aan het standpunt van Damsteegt. *“Nederlands leer je bij mij en niet bij scheikunde”* Ik had iets meer gevoel voor humor en soepelheid verwacht.

OPROEP VAN DE REDACTIE

Over de dirigenten van het schoolorkest, Brans en later Raphael is in de afgelopen nummers het een en ander geschreven. Is er iemand van de oud-leerlingen die beschikt over voldoende herinneringen aan dirigent Damsteegt en zijn koor? De redactie zou graag een stuk over het uitstekende schoolkoor dat het Haganum jarenlang heeft gehad plaatsen. Reacties naar: boissevain@socialiter.nl.

DUCO BURGERS (KLAS 5) WINT VERTAALWEDSTRIJD DUI TS

Op een feestelijke bijeenkomst op dinsdag 7 april jl. heeft Haganum-leerling Duco Burgers (broer van oud-leerlinge Laura en zoon van oud-leerling Simon) de eerste prijs in ontvangst mogen nemen voor zijn vertaling van een Duitse literaire tekst. Duco zat het afgelopen schooljaar in klas 5 en is een leerling van de heer Marcel den Hollander. Het aantal inzendingen bedroeg 117, van 22 verschillende scholen. De prijsvraag was uitgeschreven door de ‘Deutsche Internationale Schule Den Haag’ (de ‘Duitse school’), die de wedstrijd dit jaar voor de 17^e keer organiseerde.

Het programma bevatte korte toespraken van vertegenwoordigers van de ambassade uit het Duitstalige gebied en juryleden van de wedstrijd, interviews met de uit Berlijn afkomstige schrijfster Katja Lange-Müller en de winnaars van de eerste drie prijzen. De schrijfster las het Duitse verhaal voor dat vertaald moest worden, waarna Duco zelf zijn vertaling mocht voorlezen. Met zijn hoofdprijs won Duco een reis voor twee personen naar Berlijn en als klap op de vuur-

pijl nodigde de schrijfster Duco uit voor een persoonlijke rondleiding door Berlijn. De redactie van Socialiter drukt hieronder beide teksten voor u af: de te vertalen Duitse tekst en de Nederlandse vertaling hiervan zoals die werd bedacht door Duco. Test zelf uw kennis van het Duits en uw vertaalvaardigheden door de tekst van Duco te vergelijken met het origineel. Inzendingen met andere spitsvondigheden stelt de redactie natuurlijk altijd op prijs.

LUDWICH

Es war eine Winternacht zu einem Mittwoch und fast drei Uhr. Es klingelte, ganz kurz nur, dann noch einmal, kaum länger. Im Bademantel, auf nackten Zehen, pirschte ich zur Tür, schaute durch das verglaste Loch. In dieser Moabiter Junkie-Gegend klinkt man seine Wohnung nicht einfach auf; man hat mindestens ein Stahlzylinderschloss, hält den Spion, das kleine Bullauge, stets streifenfrei sauber und öffnet, wenn überhaupt, nur bei eingehakter Kette, aber bloß Leuten, die man kennt, oder einem, der aussieht wie ein Postler; zweien von der Sorte allerdings schon nicht mehr.

→ *Hier begint het deel ter vertaling*

Der Mann, der in jener Nacht vor meiner Tür stand, gehörte weder zur Sparte Bekannte, noch konnte er ein Zustellbeamter sein; die haben andere Arbeitszeiten. Er hatte eine große, dicke Nase, rot wie die des Rentiers Rudolph. Keine Mütze, nicht einmal ein Haar, bedeckte seinen Kopf; einen Mantel oder wenigstens einen Schal trug er auch nicht. An seinem karierten, dreckigen Polyesterjackett fehlten die Knöpfe.

„Was ist?“ bellte ich im Schutze der Dunkelheit hinter meiner Tür. Der Mann, der einen Fuß schon wieder auf der Treppe hatte, zuckte zusammen, doch dann hob sich seine schmale Brust, und in dem wohlbekannten, immer irgendwie beleidigt klingenden Berliner Tonfall sprach er: „Tschuldigung, Ludwig mein Name, Erich Ludwig. Ich wollte ja bloß Bescheid sagen. Brennt nämlich bei Sie im Keller. Hol'n Sie ma die Feuerwehr, besser isses.“ Ludwig nickte soldatisch knapp und entfernte sich aus meinem begrenzten Blickfeld; ich hörte ihn die Stufen runterhopsen.

Also gut, ich zog mir irgendwas an, nahm die Taschenlampe und den Kellerschlüssel, und machte mich auf den Weg. - Tatsächlich, Qualm! - und dieser spezifische Geruch nach geräucherten Sprotten, schon im ersten Stock. Also eilte ich wieder rauf ans Telefon, die Feuerwehr rufen. Zwanzig Minuten später war sie da. Acht mit martialischen Helmen verummte Männer in diesen nachtblauen Overalls stürmten den Hinterhof.

Aus etwas drei Boa-dicken Schläuchen ergossen sich Schwälle kalten Wassers über die in unseren Kellern gehorteten Kohlen, Fahr- und Motorräder, Autoreifen, Apfelmusgläser, Weinflaschen und Dope-Päckchen. Außer mir, die ich, in mein Flanellnachthemd gewickelt, nahe der Haustür stand, sah niemand dem Treiben zu.

Während seine Kollegen die Schläuche wieder aufrollten, trat einer, vermutlich der Oberfeuerlöscher, an mich heran. „So“, sagte er, „ein gewisser Ludwig hat also bei Ihnen geklingelt und von einem Brand gesprochen? Na, wo isser denn, der Ludwig? Ich brauche Ihre Personalien fürs Protokoll; muss ja nun ermittelt werden, und Sie sind Zeugin.“

Ein Vierteljahr später kam dann der Brief. Das Feuerdezernat der Kriminalpolizei forderte mich auf, zu einer Gegenüberstellung, einer „Identifizierungsmaßnahme“ zu erscheinen.

Hier eindigt het deel ter vertaling. ←

Sie führten mich in diesen fast dunklen Raum. Im grellen Neonlicht, hinter einer Glaswand, einem Spion von den Ausmaßen einer Schaufensterscheibe, standen neun Männer in einer Reihe nebeneinander und hielten - wie Revuegirls - je ein Schild mit einer Nummer drauf

vor dem Bauch. „Gucken Sie sich die genau an“, sagte der Kommissar, „Und keine Angst, Sie können *die* sehen, aber die nicht *Sie*.“

Mein Ludwig war der fünfte von links. Sein ganzes Gesicht war so rot wie damals nur die Nase Seine Augenlider zuckten; er schaute auf die nummerierte Pappe in seinen Händen, die weiß und lang waren, und abgeknabbert - bis aufs verhornte, blutige Bett - jeder seiner neun Fingernägel; am rechten Daumen fehlte die Kuppe und etwas mehr. Diesmal trug Ludwig einen lappigen, viel zu großen Anzug; aus den Hosenbeinen, die dramatische Falten warfen, lugten hellgrüne Turnschuhe.

„Na“, fragte der Kommissar, „welcher ist es denn nun?“

Ich weiß bis heute nicht genau, warum ich nicht die richtige Antwort gegeben oder wenigstens stumm auf Ludwig gezeigt habe.

[...]

Vor drei Monaten ist unser Haus nun doch noch abgebrannt, bis runter zum zweiten Stock. Also war der Feuerherd zumindest diesmal nicht einer der Keller, und Ludwig kann es auch nicht gewesen sein. Denn der, das sagte mir am Telefon der mir schon bekannte ermittelnde Kommissar, heiße geschrieben Erich Ludwig und sitze, seit und obwohl ich ihn nicht identifiziert hätte, „schon längst nicht mehr auf der Straße, sondern auf der Turmstraße; - ja, Frau M., Ihrem ehemaligen Haus diagonal gegenüber, in der Moabiter Untersuchungshaftanstalt. Aber Sie, als Nicht-Angehörige, können ihn da erst besuchen, wenn er rechtskräftig verurteilt ist.“

Text aus: Katja Lange-Müller: *Die Enten, die Frauen und die Wahrheit*, Frankfurt a. M. 2003
Die Rechtschreibung ist den Regeln der neuen deutschen Rechtschreibung angepasst.

2. Creative opdracht / kreative Aufgabe

De drie puntjes in de tekst geven aan dat er een stuk is weggelaten. Waarom heeft de ik-vertelster niet het juiste antwoord gegeven? Schrijf in minimaal 100 woorden op, wat zij op dat moment denkt. Deze opdracht mag in het Nederlands of in het Duits geschreven worden. De keuze van de taal heeft geen invloed op de beoordeling.

Vertaling *Ludwich*

door Duco Burgers (leerling Haganum, klas 5)

De man, die in deze nacht voor mijn deur stond, was geen bekende van mij, bovendien kon hij ook geen postbode zijn; die hebben andere werktijden. Hij had een grote, dikke neus – zo rood als die van Rudolph het rendier. Geen muts, en niet eens een haar bedekte zijn hoofd; een mantel, of zelfs een sjaal, droeg hij ook niet. Aan zijn geruite, vuile polyester jack ontbraken de knopen.

“Wat mot je?” blafte ik in de beschutting van de duisternis achter mijn deur. De man, die reeds een voet weer op de trap had, dook ineens, echter daarna hief hij zijn smalle borst, en in het welbekende, altijd op de een of andere manier beledigd klinkend Berlijnse dialect, zei hij: “Neemmeniekwalijk, Ludwich is mijn naam, Erik Ludwich. Ik wilde louter mijn mening geven. Brandt namelijk in uw kelder. Haalt u maar de

brandweer, 't is beter." Ludwich knikte stijfjes als een soldaat en verwijderde zich uit mijn begrensde gezichtsveld; ik hoorde hem op de treden naar beneden stappen.

Nou ja, ik trok wat kleren aan, nam de zaklamp en de keldersleutel, en ik ging op weg. – Inderdaad, rook!! – en deze specifieke geur van gerookte sprout, al op de eerste verdieping. Ik haastte me dus weer naar boven naar de telefoon, om de brandweer te bellen. Twintig minuten later was die er. Acht met martiale helmen vermomde mannen in van die nachtblauwe overalls bestormden de binnenplaats.

Uit zo een beetje drie boa-dikke brandslangen schoten golven koud water over de in onze kelder opgeslagen kolen, fietsen en motoren, autobanden, appelmoespotten, wijnflessen en dopepakketjes. Behalve ikzelf, die, in mijn flanellen nachthemd gewikkeld, vlakbij de huisdeur stond, bekeek niemand de drukte.

Terwijl zijn collega's de brandslangen weer oprolden, kwam er eentje, vermoedelijk de belangrijkste brandweerman, naar mij toe. "Zo", zei hij, "een zekere Ludwich heeft dus bij u aangebeld en hij heeft over de brand gesproken? Nou, waar is ie dan, die Ludwich? Ik heb uw personalia nodig in verband met het proces-verbaal; het moet immers nu onderzocht worden, en u bent getuige."

Drie maanden later kwam er een brief. De afdeling brandgevallen van de recherche eiste dat ik, voor een confrontatie, bij een "identificatiesessie" verscheen.

Creatieve opdracht

"Gucken Sie sich die genau an", sagte der Kommissar, "Und keine Angst, Sie können *die* sehen, aber die nicht *Sie*."

[...]

Ik keek naar het negental mannen. Ik aarzelde echter Ludwich aan te wijzen. Mijn gedachten brachten me terug naar mijn basisschool, toen ik nog in groep zeven zat. Ik was toentertijd nog al onzeker. Op mijn school was een slecht Nederlands sprekende buitenlandse schoonmaakster, Zara, die niet erg geliefd was bij de leerlingen. Ik was eigenlijk een beetje bang voor haar. Ik had net voor mijn elfde verjaardag een heel erg mooi horloge gekregen van mijn opa en oma. Toen ik naar school ging, de dag na mijn partijtje, liet ik het dan ook aan iedereen zien. Als geboren sloddervos liet ik het horloge per ongeluk in de kleedkamer bij de gymzaal liggen en toen ik terugkwam zag ik het niet meer. Ik wist dat

Zara de enige was die geregeld in die kleedkamer kwam. Ik stormde zonder na te denken naar het hoofd van de school. Ik beschuldigde Zara van het stelen van mijn mooie horloge, waarbij ik beweerde dat ik haar het horloge had zien wegnemen. Het hoofd heeft toen onmiddellijk Zara ontslagen. Daarna voelde ik me niet helemaal op mijn gemak, omdat ik het helemaal niet zeker wist of zij het gedaan had.

“Na, fragte der Komissar, “welcher ist es denn nun?”

Mijn gedachten werkten op topsnelheid. Stel dat Ludwich eerst de brand aanstak, waarom zou hij dan daarna iemand gaan waarschuwen?! Vroeger had ik een keer iemand beschuldigd, terwijl het niet helemaal zeker was. Nu was ik ook niet helemaal zeker. Als ik het Ludwich nu niet zou aanwijzen, kon ik de zaak met Zara eindelijk achter me laten.

“Den Ludwich sehe ich nicht dabei.”

Duco Burgers (klas 5) leest zijn vertaling voor

TEGELTJE EN ZEEFDruk VAN HET GYMNASIUM HAGANUM

door Quinten de Wijn (voorzitter Ouderraad)

In de laatste decennia van de vorige eeuw kende het Haganum een actieve ouderraad die zich inzette voor de belangen van de ouders en hun kinderen. Eén van de jaarlijkse activiteiten van de Ouderraad was de organisatie van de feestelijkheden rond de diploma-uitreiking. Daarbij was er voor alle geslaagden na het tekenen van het diploma een aandenken aan de school, dat speciaal voor de gelegenheid in opdracht van de ouderraad werd vervaardigd. Zo zijn er in 1989 door de Makkummer aardewerkfabriek Tichelaar handgeschilderde replica's gemaakt van de tegeltjes uit de hal van het Haganum. Van de toen bestelde tegeltjes vond ik recentelijk nog een aantal op mijn zolder.

Ook van een ander eindexamen-cadeau, een ingekleurde zeefdruk van het gebouw is nog een aantal exemplaren beschikbaar.

Gaarne stel ik alle oud leerlingen in de gelegenheid zich voor zo'n tegeltje of zeefdruk aan te melden via haganum@dewijn.demon.nl

Indien u het tegeltje bij mij ophaalt is het natuurlijk gratis, indien ik het moet opsturen zijn er verzendkosten aan verbonden.

Uw aanmeldingen worden in volgorde van binnenkomst behandeld.

TAMARA VAN DER KRAATS (KLAS 4) NIEUWE LOCOBURGEMEESTER MADURODAM

*Tamara van der Kraats en
Stefan Rijkaart van Cappellen
onthullen KNMI-radartoren*

Vanaf 24 maart jl. is Haganum-leerlinge Tamara van der Kraats (klas 4) de nieuwe loco-burgemeester van Madurodam, de kleinste gemeente van Nederland. Deze 16-jarige scholiere werd gekozen door de jeugdgemeenteraad die is samengesteld uit leerlingen van scholen uit de regio Haaglanden. Madurodam is hiermee de eerste stad van Nederland met een gekozen burgemeester. De gemeenteraad van Madurodam bestaat sinds juli 1952. De eerste burgemeester was prinses Beatrix. Die bleef dit tot het jaar van haar kroning in 1980.

OPROEP VAN DE REDACTIE

Het Haganum kent een lange traditie van leerlingen die tijdens hun schooltijd burgemeester, loco-burgemeester of wethouder werden van Madurodam. Bent u ook oud-leerling met een Madurodam-verleden, dan stelt de redactie het op prijs om hierover iets te horen. Aanmelden bij: boissevain@socialiter.nl.

IMPRESSIE SOCIALITER-LEZINGEN

Afgelopen seizoen is een zeer succesvolle reeks aan lezingen te berde gebracht op het Gymnasium Haganum. Met dank aan de school voor de gastvrijheid, de Vereniging Vrienden van het Gymnasium voor de financiële ondersteuning en Aviva Boissevain voor de organisatie werd een zeer gevarieerde serie neergezet: van politiek tot genetica, van de 9de eeuw vóór Christus tot het einde van de 20^e eeuw kwamen onderwerpen aan bod.

Rector en bioloog Goof Kloeg bij de spits af met een lezing in het kader van het Darwin-jaar (1809–2009): 'Over altruïsme en waarom dat niet bestaat'

Grote belangstelling

*Muziek door Barbara Bekhof (viool),
leerling klas 6 Gymnasium Haganum,
leerling Jong Talent Klas Koninklijk
Conservatorium Den Haag en
winnares van de Florence Prijs 2008.*

*Aviva Boissevain heet
de sprekers welkom*

*Zanger Ben Vos vertolkt de aria van Leporello:
'Madamina, il catalogo è questo' bij de lezing
van Aviva Boissevain over de opera
Don Giovanni van W.A. Mozart*

*Anet Bleich over haar Proefschrift:
Joop den Uyl. Dromer of Doordouwer.*

*Na afloop
borrel in de hal*

Voor meer informatie over het afgelopen programma van 2009 zie onze website: www.socialiter.nl.

In het voorjaar van 2010 zal een volgende serie van start gaan, met onder andere oud-leerling Alexander Münninghoff (e.e. 1963) over Russische poëzie en oud-leerlinge Renée van Veen (e.e. 1964) over leven, werk en muziek van Constantijn Huygens. Een aankondiging van de nieuwe serie voorjaarslezingen volgt in het decembernummer van dit jaar. Voor informatie over of suggesties voor de avonden kunt u altijd een mail sturen naar: lezingen@socialiter.nl.

SOCIALITER IN HET BUITENLAND

Vereniging Socialiter wil graag een netwerk opzetten voor oud-leerlingen in het buitenland. Een paar mensen zijn in onze ledenadministratie met land en mailadres bekend. Voor die landen geven wij hen hieronder als contactpersonen weer. Wellicht bent of kent u zelf ook iemand in het buitenland die hieraan een bijdrage wil leveren? Reacties mailen naar: redactie@socialiter.nl.

België:

Ernst Sittig (e.e. 1968)

ernst@sittig.nl

Duitsland:

Tanya van der Wacht (e.e. 1992)

westerwinkel@t-online.de

Engeland:

Xander Veldhuijzen (e.e. 1988)

h.veldhuijzen@ucl.ac.uk

Frankrijk

Clara van Oosterwijk (e.e. 1989)

lesangeles@gmail.com

Hongarije:

Suzanne Gál (e.e. 1989)

galsuzanne@chello.hu

Zimbabwe:

Noor de Roon Hertoge (e.e. 1993)

noorderh@yahoo.com

MORTUI

In deze rubriek worden de leden vermeld die onze Vereniging ontvielen in de periode sinds het verschijnen van het vorige nummer (december 2008).

Hieronder noemen wij hun naam, overlijdensdatum en eindexamenjaar, of de jaren van het dienstverband. Wij stellen het zeer op prijs als de nabestaanden ons op de hoogte stellen. Dat kan via een overlijdenskaart, een brief, mail of telefoon bij ledenadministrateur Erik Bierman, oud-paeres van Socialiter.

Adresgegevens:

Erik Bierman

Louis Bouwmeesterstraat 99

2284 XP Rijswijk

☎ 070-3964253

erik-bierman@orange.nl

In de periode november 2008 tot april 2009 ontvingen wij bericht van het overlijden van:

Oud-leerlingen:

e.e. 1938	J.W. Rutgers (Jan Willem)	28 augustus 2008
e.e. 1943	R.L. van Schouwen	25 januari 2009
e.e. 1944	P.P.Vreede (Pieter)	31 december 2008
e.e. 1946	E.E.Pezarro-van der Horst (Elis)	24 augustus 2008
e.e. 1950	J. de Vries (Jan)	4 december 2008
e.e. 1950	M. van Doorn-Zwanenburg (Martie)	8 februari 2009
e.e. 1952	B.E.Vogler (Bert)	23 november 2008
e.e. 1957	E.F. Karsten (Ernst)	21 mei 2005

Oud-medewerkers:

J.H. Wagner (John)	30 januari 2009
Technisch Onderwijs Assistent (1982-1992)	

BERICHT UIT HET HAAGS GEMEENTEARCHIEF

Op 25 september 2008 werd door het Haags Gemeentearchief een nieuwe website gelanceerd: www.haagsescholen.nl. Deze heeft tot doel een interactieve website te bieden waar scholen, (oud)leerlingen en (oud)docenten historische informatie (met de nadruk op fotomateriaal) kunnen vinden over het Haagse schoolleven. Voor de vulling van de website wordt uit de rijke collecties van het Haags Gemeentearchief geput. Scholen en burgers kunnen aanvullingen doen op deze website, niet alleen door het beschikbaar stellen van fotomateriaal, maar ook door het geven van aanvullende informatie op het nu al beschikbare materiaal. Met dit project onderschrijft het Haags Gemeentearchief zijn doelstelling: "te werken aan de versterking van de culturele identiteit van Den Haag en van de stedelijke cohesie door het verwerven, beheren en verspreiden van cultuurhistorische relevante informatie over Den Haag en haar inwoners, waarbij het burger en bestuur de authenticiteit van deze informatie garandeert."

Gemeente Den Haag
Haags Gemeentearchief

Gelijktijdig met het initiatief van de gemeente Den Haag is ook de redactie van Socialiter in samenwerking met de school bezig met het inventariseren van archiefmateriaal. Wie hier belangstelling voor heeft of materiaal kwijt wil kan zich melden bij ondergetekende. Ook audiovisueel materiaal is van harte welkom. Op de lange termijn is het de bedoeling een samenwerkingsverband met het Gemeentearchief aan te gaan.

Aviva Boissevain
boissevain@socialiter.nl

CANSAT-TEAM GYMNASIUM HAGANUM DERDE IN DE FINALE TECHNISCHE UNIVERSITEIT DELFT

Bij een wedstrijd georganiseerd door de Technische Universiteit Delft voor scholieren uit klas 5 VWO is uit de twintig deelnemende teams het Haganum-team – team QuADes (*Quae Ascendunt, Descendent*) – als een van de zes de finalisten geëindigd.

Bij deze wedstrijd wordt van de scholieren verwacht dat zij een kleine satelliet in een blikje inbouwen. Deze satelliet heeft een missie, die in de lucht vervuld dient te worden. De “CanSats”

worden met behulp van een raket naar ongeveer één kilometer hoogte geschoten. Daarna moet de hardware in het blikje zonder schade op aarde terugkeren, waar de gegevens van de satelliet geanalyseerd worden.

Uit het jury-rapport: “Deze volledig zelf aangepaste CanSat getuigt van een zeer goede bouwkwaliteit en voert een interessante missie uit.”

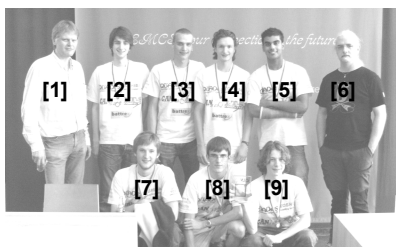
CanSat-competitie

Deze competitie is een interessante manier om in contact te komen met techniek. In de zoektocht naar een vervolgstudie kan deze competitie nieuwe indrukken geven of juist indrukken uitsluiten. Leerlingen kunnen over deze competitie ook een profielwerkstuk schrijven. Het is daarvoor van belang dat de "CanSat" ook daadwerkelijk de lucht in komt. Van de tweeëndertig aanmeldingen, zijn twintig teams doorgeloot voor deelname. Hiervan konden slechts zes teams een plek in de drie raketten van amateur-raketvereniging DARE krijgen. Met een professionele insteek probeerde het CanSat-team van het Haganum, QuAdes een plek

te veroveren bij de laatste zes, met resultaat. Temidden van de zes finalisten veroverden zij op 3 juli jl. uiteindelijk een derde plaats.

Deze 'CanSat'-competitie werd dit jaar voor het derde achtereenvolgende jaar georganiseerd. In Japan en de Verenigde Staten wordt deze competitie al langer gehouden. Naast de faculteiten 'Lucht en Ruimtevaarttechniek' (L&R) en 'Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica' (EWI) van de Technische Universiteit Delft, helpen ook ruimtevaartbedrijf ISIS (Innovative Solutions In Space BV) en amateur-raketvereniging DARE mee met de organisatie.

Het team werd geleid door de heren Kouwe, docent Natuurkunde ^[1] en René Keijser, Technisch Onderwijs Assistent ^[6] en bestond uit de volgende leerlingen:

^[2] Christopher van Tongeren (Parachute/ Reclamemaker)	17 jaar
^[3] Erik Diependaal (Bouwer/ Penningmeester)	17 jaar
^[4] Boy Bos (Programmeur/ Voorzitter)	17 jaar
^[5] Sadjen Dihal (Programmeur/ Public Relations)	17 jaar
^[7] Bram van den Brink (Bouwer/ Woordvoerder)	16 jaar
^[8] Laurens Bart (Parachute/ Weblog)	16 jaar
^[9] Leon Loopik (Programmeur/ Website administrator)	16 jaar

team
QuADEs
Gymnasium Haganum

CAN **sat** competitie

TU Delft
Delft
University of
Technology

VILLA MR. A.E.H. GOEKOOP
door Han Scherft (e.e. 1948)

*Villa van A.E.H. Goedkoop, door Adriaan Marinus Geijp (1855-1926),
Gesigeneerd r.o. Olieverf op doek, 60x100 cm, 1905.*

Van oud-leerling Han Scherft (e.e. 1948) ontving de redactie een afbeelding van bovenstaande prent: het betreft hier een schilderij door Adriaan Marinus Geijp (Middelburg 1855 – Den Haag 1926) van de villa die in de jaren '50 stond op de plek waar de Laan van Meerdervoort en de Groot Hertoginnelaan samenkomen. Eigenaar van de villa was de heer mr. A.E.H. Goekoop (grootvader van de oud-burgemeester van Leiden, Cees Goekoop). Grootgrondbezitter A.E.H. Goekoop sr. schonk het terrein achter zijn villa destijds aan de gemeente Den Haag met als uitdrukkelijke bestemming hierop een behoorlijk schoolgebouw neer te zetten. Dit werd het huidige gebouw van het Gymnasium Haganum. Bovenstaand schilderij werd gemaakt in 1905, twee jaar voordat onze school ernaast werd gebouwd.

Uit de mail die oud-leerling Han Scherft ons stuurde:

“Ik ben een oud-leerling van het Gymnasium Haganum (e.e. 1948). Vanmiddag was ik in Pulchri Studio op het Lange Voorhout, waar in een van de zalen een veilinghuis een kijkdag hield. Bij binnenkomst werd ik direct getroffen door een groot schilderij uit 1905 van de villa van de heer Goedkoop, die de grond voor het gymnasium heeft geschonken. De schilder moet ongeveer tegenover het gymnasium hebben gezeten. Het

schilderij geeft een aardig beeld van hoe de Laan van Meerdervoort toen was: een middenpad, geen tram, wel een koets. De afgebeelde tuin is een voortzetting van de huidige tuin van het gymnasium. De villa stond recht tegenover de Zoutmanstraat en is nu afgebroken. Ik herkende het huis direct want ik heb 20 jaar recht tegenover de tuin van Goedkoop gewoond (op No. 88)."

Voor verdere informatie zie: Maarten van Doorn, *Deftig en dienstbaar in Duinoord*, Zwolle 1987. Het schilderij staat afgebeeld in kleur op de omslag van het boek.

PREEKBEURTEN DS. MARTIN ROOS

Leraar geschiedenis en maatschappijleer aan het Gymnasium Haganum tot 1998, emeritus predikant en erelid van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB.

*Martin Roos
(reünie 2008,
openbare les)*

juli – december 2009:

- zondag 26 juli – 10.30 uur – Bilthoven
Beethovenlaan 21, 3723 JJ Bilthoven (Woudkapel)
- zondag 9 augustus – 10:00 uur – Boskoop
Burg. Colijnstraat 24, 2771 GD Boskoop (Vrijzinnig Prot. Gemeente)
- zondag 23 augustus – 10.30 uur – Zoetermeer
Julianalaan 3, 2712 CB Zoetermeer (Adventskerk)
- zondag 4 oktober – 10.00 uur – Alphen aan de Rijn
Sam. Aardewerksteeg 11, 2406 DZ Alphen a/d Rijn (Remonstr. Gem.)
- zondag 6 december – 10:30 uur – Zoetermeer
Julianalaan 3, 2712 CB Zoetermeer (Adventskerk)

ZOEKPLAATJES

reactie op zoekplaatje nr. 20

Geachte redactie,

Eindelijk wist ik eens wie de personen in het zoekplaatje waren; deze keer eens niet klasgenoten van mijn ouders en ooms en tantes (wat wel betekent, vrees ik, dat 'wij' nu ook tot de oude garde van oud-Haganummers gaan behoren.)

v.l.n.r. : Chris van Hoeve, dochter van de eigenaar jeugdherberg (in ieder geval 'a local girl'), Gustav Bruer, Friso Visser (mijn huidige echtgenoot), Jean-Emil Veth en natuurlijk Marc Dubois. De beproeving die de toen vierde klassers achter de rug hebben is het bezoek aan een mijn/grot tijdens de Engelandreis (1979). Ondergetekende was toen met klas 5 op Rome-reis.

Monique van Raamsdonk en Friso Visser (e.e. 1981)

Reactie op zoekplaatje nr. 19 door Jan van Zuilen (e.e. 1953)

Van oud-leerling Jan van Zuilen ontvingen wij twee uitvoerige reacties op het zoekplaatje van nr. 19. Hieronder worden beide afgedrukt, in de hoop dat een oud-klas of schoolgenoot hem verder kan helpen. Reacties naar: j.w.van.zuilen@hetnet.nl

Geachte redactie,

Wat een leuke verrassing was de klassefoto in de rubriek “Zoekplaatje” voor mij (met dank aan Rob Elgersma). Een zoekplaatje is het voor mij allerminst. Ik zit zelf nogal geprononceerd vooraan in het midden met naast mij Rob Elgersma. Omdat ook Rietje van Floresteyn op de foto staat, vermoed ik dat het om klas 5B gaat. Op de foto staan van links naar rechts: Ina Meijer (met streepjes), Annemarie Engelfriet, de amanuensis Nienhuis, Rob Elgersma, Jelle Fokkens, Jan van Zuylen, Cyril van Hattum, Rietje van Floresteyn, onze scheikundeleraar C. van den Brandhof, Rob Donia, Marijke Berends, Joris Brand. Op de foto ontbreekt Peter Ras, die ook in onze klas zat (waarschijnlijk ziek). In deze klas zat niemand meer van mijn oorspronkelijke klas 1B, nog wel in de alpha-parallelklas (Rien van Soest en Hans ten Berge). Marijke, de Robben en Joris kwamen uit klas 1A. Annemarie kwam pas later naar Haganum. Bij deze reünie kwam ik haar helaas niet tegen, bij vorige wel. Ik heb ook nog een foto van 150 jaar

Haganum uit 1988. Daar staan Rob Donia en Cyril van Hattum, die ik toen weer gesproken heb, ook op.

Het is wel typerend dat deze foto is genomen in het scheikunde-lokaal. Mede dankzij de animerende lessen van Van den Brandhof gingen Marijke, Rob Elgersma en ik scheikunde studeren in Leiden en Rob Donia in Delft (uit de beta-parallelklas kwam ik in Leiden ook weer Pien Cramer getrouwd met Rob Elgersma en Jopie van der Hoek tegen; ook wel anderen maar die volgden andere studies in Leiden)

Ik heb zelf nog een foto, die toen ook – ik denk iets later – is genomen. Ik weet niet of Rob deze ook heeft. Nienhuis staat hier recht achter Van den Brandhof. Dit is ook een beetje symbolisch, want ik verdacht Van den Brandhof er wel eens van dat hij sommige proeven expres liet mislukken, zodat Nienhuis er als reddende engel bij gehaald kon worden. Verder ben ik in Socialiter 19 ook nog te vinden

op blz. 24 op de onderste foto rechts. Ik ben daar in gesprek met Rob van der Waall, die ik heb leren kennen bij de reünie van 2003 en met wie ik sindsdien heel prettige contacten heb.

Het gaat niet over de namen van de personen, afgebeeld op het zoekplaatje in Socialiter nr. 19, maar over mijn opmerkingen over Rietje van Floresteyn en vooral Hans ten Berge. Ik ben er nog steeds niet helemaal uit. Mijn geheugen is wat gebeurtenissen betreft volgens mijzelf redelijk betrouwbaar, maar chronologie daarin is zeker niet mijn sterkste punt, zoals ik al vaker heb gemerkt. Wat Hans ten Berge betreft: ik weet niet eens helemaal zeker of hij ook niet in 6B en/of 5B zat en al helemaal niet of hij in een alpha-klas zat. Ik weet wel zeker, dat hij bij de werkweek in Baarn was en ook dat hij in 1953 voor het eind-examen is geslaagd. Ook weet ik nog dat ik bij een bondsavond in december samen met o.a. Rob Donia, Rob Elgersma en Marijke Berends op het balkon van de aula zat en dat we het onder meer hadden over de sinterklaas-cadeautjes die via een lootjes-systeem (anoniem dus) aan een klasgenoot deden toekomen. Uiteraard met een gedicht en bij voorkeur ook in surprisevorm. Ik

dacht toen dat mijn cadeautje van Hans ten Berge afkomstig was, maar Marijke hielp me uit de droom. De conclusie is dus dat Hans toen in dezelfde klas zat, maar volgens mij was het een exclusief privilege van 6e klassers om in de aula op het balkon plaats te nemen. Dat zou dan in 1952 geweest moeten zijn. Als het zoekplaatje uit winter, voorjaar of zomer 1952 stamt zou hij er dus ook op moeten staan of hij was ziek, net als Peter Ras. Zou er griep geheerst hebben? Ik heb ook nog foto's van de werkweek, onder meer een waar Onno (O.P.) Smidt, Rien (M.P.) van Soest, Rob (R.H.C.) Elgersma en ikzelf (J.W.) pijprokend op staan met Rudi Breuer met sigaret in pijpje op de voorgrond. Dat pijproken was ook een statement, want pas als je 6^e klasser was mocht je in de pauzes roken (een ander privilege dus). We vierden dat demonstratief door met zijn allen (jongens uiteraard) pijprokend over de binnenplaats te flaneren. Ik vermoed dat de werkweek (onder leiding van het echtpaar Van den Brandhof, Joseph Teixeira de Mattos (toen al met pensioen?) en Jan van Gelder) dus in 1953 was maar ook op die foto's is nergens Rietje van Floresteyn te zien, dus zat ze nou wel of niet in 6B? Ook op de eindexamenvieringsfoto met

leraren en geslaagden, waarbij we verkleet optraden als deelnemers aan de kroningsfeesten in Engeland, met Marijke als koningin en onder meer "Too" en Boneschanscher als deelnemers aan het feestelijke boogschieten, is Rietje niet te zien. Kortom, ik weet nu nog niet in welke 6e klas Hans ten Berge toen zat en ook niet of Rietje nou wel of niet in

onze 6^e klas zat. Misschien wel, maar dan heeft ze mogelijk het eindexamen niet gehaald. Dus weet ik ook niet zeker of de foto van het zoekplaatje in 1953 of 1952 gemaakt is. Kunt u me helpen? Nu ik alles nog eens bekijk, denk ik in ieder geval dat het niet een foto is van 5B (zoals ik in april 2008 veronderstelde) maar inderdaad van 6B.

ZOEKPLAATJE NR. 21

Reacties graag naar: boissevain@socialiter.nl.

FINANCIEEL JAAROVERZICHT 2008 VAN SOCIALITER

door Ruben Overmeer (quaestor)

Onderstaand treft u het financieel jaaroverzicht 2008 aan, bestaande uit de balans en de resultatenrekening. Voor vragen en/of opmerkingen over dit jaaroverzicht kunt u mij berichten op quaestor@socialiter.nl.

Balans per 31-12-2008

Vorderingen

Depot TPG Post		260,00

Liquide middelen

Postbank	4.341,43	
Postbank kapitaalrekening	10.089,18	
		14.430,61

ACTIVA		14.690,61

Eigen vermogen

Kapitaal	11.194,28	
Resultaat 2008	-582,01	
		10.612,27

Schulden

Nog te betalen TPG	880,69	
Nog te betalen diversen	3.197,65	
		4.078,34

PASSIVA		14.690,61

Resultatenrekening 2008

Bijdragen

Ontvangen bijdragen	2.425,50	
Bijdr > 50	410,00	
Lid voor het leven	4.050,00	
Bijdragen 5 euro	25,00	
		6.910,50

Financiële Baten

Rente kapitaalrekening		89,18

BATEN		6.999,68

Kosten

Kamer van Koophandel	27,00	
Porti	13,16	
Internetkosten	65,45	
Bankkosten	332,19	
Kosten drukker	5.028,53	
Kosten verzending	415,98	
TPG Post	1.699,38	

LASTEN		7.581,69

Resultaat 2008		-582,01

